

FN-förbundet
UNA SWEDEN

ARRANGERA EN FILMVISNING FÖR KLIMATRÄTTVISA

FILMHANDLEDNING OCH DISKUSSIONSFRÅGOR

Anordna en filmvisning med tillhörande diskussion om klimatförändringar och klimaträttvisa där ni väljer en eller flera filmer som belyser olika utmaningar för naturen och människan.

1. INSTRUKTIONER

Filmhandledning:

Nedan har vi samlat tre kortfilmer som alla demonstrerar vikten av FN:s arbete med återställning av ekosystem. Dessa filmer visar projekt runt om i världen som syftar till att återställa mark och natur.

Workshopinstruktioner:

1. Introduktion:

- Introducera FN:s arbete med klimatförändringar och klimaträttvisa genom att antingen läsa upp bakgrundsinformation eller dela ut den till deltagarna. Alternativt börja workshopen/föreläsningen med att hålla den korta presentationen om klimatförändringar som finns i paketet.

2. Filmvisning:

- Visa en eller flera av kortfilmerna. Filmerna är mellan 10–15 minuter långa.

3. Diskussion:

- Avsätt cirka 30 minuter för diskussion efter filmvisningen.
- Dela upp deltagarna i grupper som får samtala utifrån diskussionsfrågor som ni valt. Se förslag nedan.
- Avsluta med gemensam reflektion.

Tycker ni att filmerna är intressanta och vill se fler? Besök då UN Decades hemsida, där ni hittar massor av deras filmer. Här hittar ni dem: [RESTORE Season II: Films from the frontiers of hope | UN Decade on Restoration](#)

2. BAKGRUNDSINFORMATION

FN:s miljöprogram (Unep), är den främsta globala auktoriteten inom miljöfrågor och ansvarar för att driva och samordna FN-systemets miljöarbete. Unep bildades under FN:s historiska klimatkonferens i Stockholm år 1972. Unep har som grundläggande uppdrag att adressera de mänskligt orsakade kriserna inom klimatförändringar, förstörelse av natur och biologisk mångfald samt miljöföroreningar. Ett initiativ som Unep driver tillsammans med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) är FN:s decennium för återställande av ekosystemen (United Nations Decade on Ecosystem Restoration, förkortat UN Decade). Syftet är att förhindra, stoppa och vända nedbrytningen av ekosystem över hela världen.

Under decenniet är fokus att återställa planetens ekosystem och rehabilitera skadade naturområden. En del av arbetet är att uppmärksamma de framsteg som sker världen över. Med World Restoration Flagships hedrar FN de bästa exemplen under FN:s årtionde (UN decade). Dessa initiativ ska återställa över 60 miljoner hektar land, vilket motsvarar ungefär Madagaskars yta, och skapa över 13 miljoner arbetstillfällen.

Ett World Restoration Flagship-projekt får tillgång till tekniskt och finansiellt stöd från FN. Projektet får också ökad exponering och uppmärksamhet via FN, vilket kan leda till ytterligare finansiering.

För närvarande har 17 olika projekt fått status som UN Decade Flaggskeppsinitiativ. Du kan läsa på om alla olika projekt [här](#)

Filmdiskussion 1: "The Great Green Wall"

Det första flaggskeppsinitiativet var "Stora gröna muren", även känt som Great Green Wall. som återställer savanner, gräsmarker och jordbruksområden över hela Afrika. Muren är designad för att hjälpa både människor och natur att hantera klimatförändringar och förhindra att Saharaöknen sprider sig djupare in i Sahelregionen, en av världens fattigaste regioner.

Initiativet lanserades av Afrikanska unionen år 2007 och har utvecklats från att vara en trädplanteringskampanj till att bli en omfattande satsning på landsbygdsutveckling. Målet är att förbättra livet för miljontals människor i Sahel genom att skapa gröna och produktiva landskap i elva länder. Med särskilt fokus har projektet på Burkina Faso och Niger.

Initiativet sträcker sig över 8 000 kilometer och omfattar 11 länder i Västafrikas Sahelregion. Syftet är att bekämpa markförstöring, ökenspridning och torka, som ofta leder till konflikter och migration.

Källa: [Great Green Wall | UN Decade on Restoration](#)

Film: [How Africa's Sahel region tackles conflict, poverty with restoration \(youtube.com\)](#)

Diskussionsfrågor:

- Vilka fördelar för miljön och samhället vill Stora gröna muren uppnå?
- Diskutera hur klimatförändringar kan påverka människors grundläggande rättigheter. Vilka exempel på detta tar filmen upp?
- Vilka konflikter möter samhällen i Sahelregionen på grund av miljöförstöring och klimatvariationer enligt filmen?
- Vilken roll spelar FN, inklusive Unep, i arbetet för klimaträttvisa och mot klimatförändringar?

Filmdiskussion 2: Naturkatastrofer I Pakistan

De senaste åren har Pakistan drabbats av katastrofala översvämningar och extrema värmeböljor, värre än någonsin. Samtidigt ökar luftföroreningarna. Problemen förvärras av klimatförändringarna och försvårar miljontals människors liv och försörjning.

En konsekvens av klimatförändringarna är dess påverkan på Pakistans viktigaste flod, Indusfloden. Indusfloden är inte bara en livsviktig resurs för människor i regionen utan också hem åt en rik fauna, inklusive 195 däggdjursarter, minst 668 fågelarter och över 150 fiskarter. Här finns 22 arter som endast förekommer här, bland annat den utrotningshotade Indusdelfinen, en av världens sällsyntaste däggdjur.

Lokala samhällen och civilsamhällesorganisationer har gemensamt engagerat sig för att skydda och återställa Indusfloden genom den pakistanska regeringens initiativ "The Living Indus". Med naturbaserade lösningar, har dessa insatser nu blivit erkända som ett av FN:s World Restoration Flagships.

Initiativet har redan återställt 1 350 000 hektar mark. Det omfattar 25 projekt och beräknas kosta upp till 17 miljarder USD. Genom att bli ett World Restoration Flagship kommer Living Indus-initiativet nu att kvalificera sig för ytterligare tekniskt och finansiellt stöd från FN, för att återställa totalt 25 miljoner hektar av flodbäckenet till 2030, vilket motsvarar mer än 30 procent av Pakistans yta.

Källa: [Initiative to restore more than 30 per cent of Pakistan's Indus River Basin by 2030 named one of seven UN World Restoration Flagships \(decadeonrestoration.org\)](https://www.decadeonrestoration.org/)

Film: [How Pakistan is bringing a river back to life \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

Diskussionsfrågor:

- På vilka sätt visar filmen hur återställandet av Indusfloden kan förbättra lokalbefolkningens livskvalitet och skydda miljön?
- Vilka utmaningar uppstår vid återställandet av floden Indus?
- Hur deltar det lokala samhället i flodåterställningsarbetet?
- Hur stöder The Living Indus Initiative arbetet mot de globala målen för hållbarhet?
- Diskutera hur olika mänskliga rättigheter hotas av klimatförändringar?
- Vad kan vi göra för att främja klimaträttvisa? Diskutera konkreta åtgärder som kan tas på individ-, samhälls- och regeringsnivå för att säkerställa att klimaträttvisa uppnås och att alla människor skyddas från klimatförändringarnas effekter.
- Vilken roll har FN i arbetet med klimaträttvisa och mot klimatförändringar?

Filmdiskussion 3: Skogsbränder i medelhavet

Sedan 2017 har stora delar av de förstörda skogarna runt Medelhavet återställts genom "Restoring Mediterranean Forests" (Återställa Medelhavsskogar). Länder som Libanon, Marocko, Tunisien och Turkiet har aktivt deltagit i detta arbete. Tidigare i år, 2024, erkände FN detta initiativ som ett World Restoration Flagship.

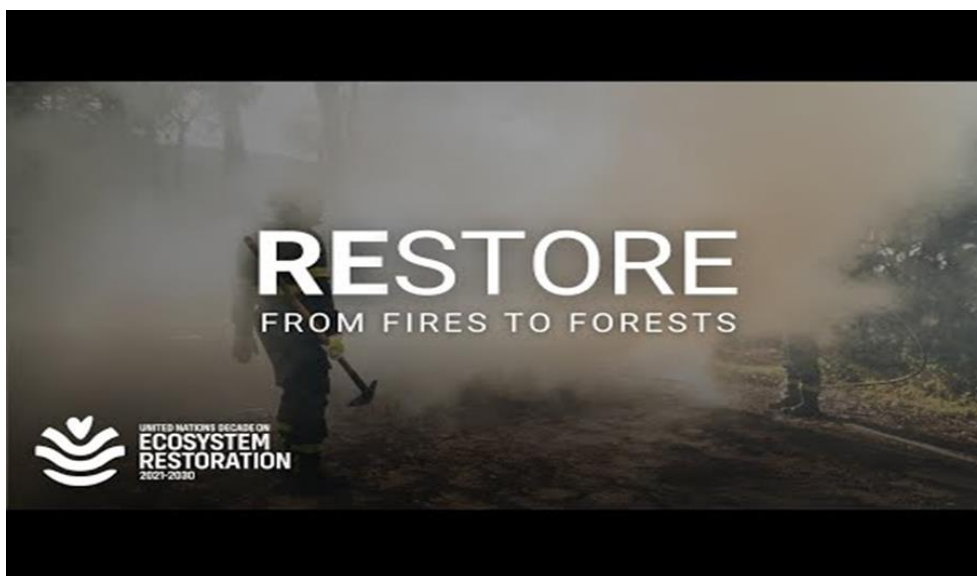
Medelhavsområdet är världens näst största område för biologisk mångfald, men 16 procent av dess skogsarter är hotade av utrotning på grund av långvarig torra, extrema värmeböljor och skogsbränder. Förra sommaren drabbades Europa av den största skogsbranden någonsin, som förstörde över 50 000 hektar i Grekland – motsvarande cirka 95 000 fotbollsplaner. Bränder från Italien till Algeriet och Tunisien ledde till civila dödsfall. Många tvingades från sina hem.

Initiativet förebygger skogsbränder genom att förbättra skogsförvaltningen. Besökare i naturreservat utbildas i riskhantering, och lokala samhällen som är beroende av skogen deltar aktivt i åtgärderna. Vid återplanteringsprojekten väljs växter som bidrar till hög biologisk mångfald och som tål höga temperaturer, för att återskapa ekosystem, som skogar, gräsmarker och buskmarker.

Initiativet har sedan 2017 redan återställt cirka två miljoner hektar skog. Målet är att totalt återställa åtta miljoner hektar skog till 2030.

Källa: [Restoring Mediterranean Forests | UN Decade on Restoration](#)

Film: [SCP SE 16x9 30s \(youtube.com\)](#)

Diskussionsfrågor:

- Vilka metoder används för att skydda skogar i filmen?
- Hur kan klimatförändringar leda till sociala och ekonomiska orättvisor. Som fattigdom och ojämlikhet?
- Hur påverkas Sverige av klimatförändringar? Finns det likheter med de utmaningar som visas i filmen?
- Vilken roll kan gräsrotsrörelser och samhällsinitiativ spela för att främja klimaträttvisa och skydda mänskliga rättigheter?
- Vilken roll har FN i arbetet med klimaträttvisa och mot klimatförändringar?

3. KOMPLETTERANDE INFORMATION

Vad är ett ekosystem?

Ett ekosystem är ett område där olika levande organismer, som växter, djur och mikroorganismer, lever tillsammans och påverkar varandra och sin miljö. Det inkluderar både de levande delarna, som djur och växter, och de icke-levande delarna, som luft, vatten och mark.

Ett ekosystem kan vara stort, som en regnskog, eller litet, som en damm eller området runt en stubbe. Det kan förändras över tid på grund av saker som klimatförändringar, mänsklig påverkan eller naturliga händelser.

Källa: [Naturskyddsföreningen](#)

Vad menas med att restaurera/återställa mark och ekosystemet?

Både globalt och i Sverige försvinner arter i en oroande takt. Globalt riskerar tre fjärdedelar av alla arter att försvinna inom de närmaste århundradena om vi inte agerar för att stoppa denna utrotning.

Restaurering och återställning av ekosystem handlar om att återföra försvunna arter och återuppliva skadade miljöer. Detta arbete är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden och säkerställa att våra ekosystem förblir livskraftiga och hållbara för framtida generationer.

Källa: [Naturskyddsföreningen](#)

Vad innebär biologisk mångfald?

Biologisk mångfald är livets många olika former på jorden. Det kan förenklat beskrivas som ett mått på hur många olika levande organismer det finns och innefattar allt i naturen.

Text från [Natursvårdsverket](#)

Vad är klimatanpassning/klimatresiliens?

Klimatförändringar kan ge upphov till skador och förluster av olika slag. Klimatanpassning handlar om att rusta samhällen för de nya utmaningar som en ökad uppvärmning ger. Helst vill vi att de negativa effekter som klimatförändringarna ger upphov till ska undvikas genom att vi minskar våra utsläpp av växthusgaser, men klimatet är redan i förändring och en del effekter ser

vi redan idag. Därför gäller det att anpassa oss både till de förändringar vi märker av nu, och de vi inte kommer kunna förhindra i framtiden. I Parisavtalet konstateras att det nuvarande behovet av klimatanpassning i världen är stort.

Text från [naturvårdsverket](#)

Vad innebär klimaträttvisa?

Tjugotre av världens rikaste länder har historiskt sett stått för mer än hälften av alla globala utsläpp. Ändå är det utvecklingsländerna som drabbas hårdast.

Klimatförändringarna förvärrar de redan existerande ekonomiska klyftorna i marginaliserade samhällen, vilket gör de sårbara i samhället ännu mer utsatta. Effekterna av klimatförändringar och de resurser som behövs för att hantera dem är ojämnt fördelade över hela världen.

Klimaträttvisa innebär därför att länder som har bidragit mest till klimatkrisen måste ta det största ansvaret, både genom att minska sina utsläpp och genom att finansiera omställningen för fattigare länder och samhällets mest utsatta.

Klimaträttvisa betonar det etiska ansvaret att hantera klimatrelaterade utmaningar och tar hänsyn till historiska och nuvarande ojämlikheter.

Källa [UNDP](#)

Varför är klimaträttvisa viktigt?

Klimaträttvisa är avgörande eftersom klimatförändringarna medför:

- Oproportionerlig påverkan: Klimatförändringar drabbar sårbara samhällen hårdast med exempelvis extrema väderhändelser, stigande havsnivåer och livsmedelsbrist.
- Strukturella ojämlikheter: Inom samma land upplever olika befolkningsgrupper klimatförändringarnas konsekvenser på olika sätt, beroende på faktorer som etnicitet, kön och socioekonomisk status. Kvinnor och flickor drabbas hårdare av klimatförändringar än män. Kvinnor världen över är mer beroende av naturresurser men har mindre tillgång till dem. I många regioner är kvinnor ansvariga för att skaffa mat, vatten och bränsle, vilket gör jordbruket till den viktigaste sysselsättningen för kvinnor i låginkomstländer. Kvinnor har dessutom mindre tillgång till resurser för att hantera klimatrelaterade utmaningar.

- Ekonomisk orättvisa: Klimatförändringar förvärrar redan existerande ekonomiska klyftor, och marginaliserade samhällen lider av större ekonomiska bördor och begränsade resurser för anpassning.
- En börda för framtida generationer: Framtida generationer ärver konsekvenserna av dagens handlingar. Klimaträttvisa innebär att ta ett etiskt ansvar för att överlämna en beboelig planet åt kommande generationer.

Källa: [UNDP](#)

Källor

UN Decade: [UN Decade on Restoration](#)

Great Green wall: [Great Green Wall — The Great Green Wall Initiative](#)

UNDP: [What does gender equality have to do with climate change?](#)

UNDP: [Climate change is a matter of justice – here's why](#)

UN News: [UN General Assembly declares access to clean and healthy environment a universal human right](#)

UN News: [Press Conference by Secretary-General António Guterres at United Nations Headquarters](#)

UNHCR: [Climate change link to displacement of most vulnerable is clear:](#)

Naturskyddsföreningen: <https://www.naturskyddsforeningen.se/faktablad/vad-ar-ekosystemtjanster/>